

sarja. — Grozna ploha naredila je veliko povodenj v Moravskem in Šleziji. Škoda je velika. Cesar so takoj med nesrečnike razdelili 8000 fl. — Ministerstvo namerava ob začetku novega šolskega leta Čebom pomagati do djanske jednako-pravnosti pri šolstvu. Dobijo več českich srednjih šol. Slovenci bomo bržčas zopet morali čakati. — Kako drzni da so nekateri liberalni uradniki, to vidimo na „konstitucionalnem društvu“ v Ljubljani. Skoraj sami uradniki so mu društveniki ter so vzdrževali nesramni list: „Tagblatt“, v katerem so od nekdanj grdili Slovence, zadnji čas pa psovali grof Taaffejevo ministerstvo in avstrijsko vlado. Nedavno je bil lažnjivi list konfisciran in sedaj čujemo, da preneha izhajati. No, to je prav; na Kranjskem utegne biti kmalu več miru. — Dne 10. avgusta je cesar Viljem prišel v Ischl obiskovat našega cesarja in cesarico. Tudi srbski knez Milan je tam in rumunski knez je na poti tje. Pravijo, da je ta shod velike važnosti za bližnjo politiko v Evropi, zlasti glede na Turčijo. — Več volitev za izpraznjene sedeže v državnem zboru bo razpisanih. V Gorici postavili so Slovenci za kandidata g. dr. Tonklija. — Na Ogerskem nameravajo popravljati strugo reke Rabe; reguliranje bo stalo 7 milijonov goldinarjev. V Banatu imeli so strahovito točo in nevihto, ne samo pridelki so uničeni, marveč veliko drevja je izruvanega, hiš podrenih, ljudij in živine ubitih, zlasti v Subotički okolici. Magjarska vlada prodala je v hrvatski granici že jedenkrat lesa za veliko milijonov goldinarjev, a denarje porabila je tako, da nimajo ne Hrvatje pa ne graničarji nebenega haska. Sedaj hoče zopet v Vinkovskih šumah za 3 milijone lesa podreti, da ima s čim staviti kratko železnico od Siska do Doberlina.

Vnanje države. Italijanska vlada hoče vsa-kako zapraviti premoženje zavoda „propaganda“, ki je sporočeno v podporo misijonarjem v paganskich krajih. Sedaj je ukazala vse prodati in denar zameniti z italijansko „rento“ t. j. z dolžnimi pismi italijanskega kraljestva, ki utegne dnes ali jutri propasti. — Don Karlos, premagani in izgnani pravi kralj španski, je generalu Boetu dal v sbrambo dragoceni kinč reda zlate rune; Boet pa je kinč prodal in ko je bil tožen, so ga freimaurerski porotniki v Milanu nekrivega proglasili. To je velika sramota za italijansko pravosodstvo. — Francozi so nekaj časa močno goreli za Greke. Namenjeni so bili oficirjev doposlati v pomoč zoper Turke. Ali naenkrat si premislijo ter hranijo svoje moči doma zoper Bismarka, ki išče prilike kresnoti po sosedu, kateri bi mu le količkaj prste naskriž pokazal. — Bismark sam čepi v nekem nemškem kopališči Kissingen ter premišljuje o novih dačah za Nemce. Ob enem preganja še vedno socialiste in katoličane. Za zboljšanje v gospodarskih zadevah pa ničesar ne stori. Vsled tega bežijo Nemci tropama v Ameriko, letos jih je več kakor 100.000 Bismarkiji hrbet pokazalo. — An-

gleški minister Gladstone je zopet zdrav in turkoljubi solze ronijo, zakaj ni umrl; kajti sedaj vidijo, da bo sultanu vendar prej ali selej šlo za kožo. Dobil je obrok tudi zastran Grecije, ter ima v 3 tednih tej prepustiti Epir in Tesalijo. Tedaj ima do 4. sept. čas odločiti se. Nekoliko je se uže vdal, odposlavši 4000 mož v Albanijo, da Črnogorcem redno izročijo Dulcin, tudi zoper voljo in upiranje Albancev. Ali bo sedaj mož beseda, to pa ni gotovo. Bismark namerava baje 400 oficirjev in uradnikov sultanu v pomoč poslati; pravijo, da to meri proti Rusom pa tudi Angležem in Francozom! — Ruski general Skobeljev prodira prav opazno proti Turkmenom. Pot storjeno si povsod zavaruje pusteč za seboj trdnjave, v katerih je vedno dovolj vojakov, kanonov, streliva, vode in hrane. Tako prodira varno vedno globlje proti Mervu, glavnemu mestu! — Kitajci so poslali markeža Tzenga v Petrograd, naj se z Rusi zavoljo ohranjenja miru pogaja. — V Afganistanu se Angležem huda godi. Ejub-paša je Kandahar obkolil, angleška posadka oskrbljena je samo za 35 dni. — V Ameriki v New-Yorku je zdravnik dr. Tanner 40 dni se postil zaporedoma; jedel ni ničesar pač pa veliko vode popil. Močno je se vsušil in je takšen, da ga je groza gledati. Trdijo, da ne bo dolgo živ.

Za poduk in kratek čas.

Sv. Bolfank v ljutomerskih goricah.

(Spisal Matjaž Flegerič.)

II. Navadno so sv. Bolfanku svetišča stavili v pustih in odljudnih krajih v spomin njegovega večletnega bivanja v gozdih in puščavah. Tako je nastala sv. Bolfanku posvečena kapela na Pohorji, pa tudi pri nas. Kedaj je se to zgodilo in kdo jej je temelj položil, to ni znano in dvomljivo je, da bo to skrivnost kedaj iskra človeškega uma razjasnila. Naš marljivi pisatelj, Anton Krempelj (1787—1844) trdi sicer v nekem 6. avgusta 1842 štev. 124 v novinah „Grazer-Zeitung“ priobčenem spisu, da je bila ta cerkev zidana nekaj pred l. 1607. in potlej posvečena, ali to je po mojih mislih samo dozdevanje. Krempelj bil je, kakor njegovo najbolje delo: „Dogodivščina štajarske zemlje“ svedoči, vesten zgodovinopisec. Zakaj toraj tudi v omenjenem dopisu ni povedal, kde je izvedel, da je ta cerkev nekaj pred l. 1607 bila zidana? Po vsej priliki bila je prejšnja kapela začetkom sedemnajstega, ali vže koncem šestnajstega stoletja postavljena. Bilo kakorkoli, gotovo je, da je ta kapela stala do l. 1680, kar svedočijo razni zapisniki.

V starem in v srednjem veku in še v novejšem časi razsajala je večkrat vsled strahovitih dolgotrajnih bojev, ker še se takrat niso pali vojščaki dosta globoko pokapali, strašna kuga. Tudi

omenjega leta 1680 je šiba božja v podobi bele žene grozovito pustošila slovenske pokrajine. Bilo je toliko mrličev, da jih niso mogli dostojno na posvečena pokopališča spremljati, ker so bila kmalu prenapolnjena, temveč morala je vsaka srenja svoje mrliče doma na za ta žalostni posel opredeljenem kraju pokapati. Lehko je tedaj, da sedaj na mestih brhke žujice veselo sladke pesni pojejo, kder so malo da ne pred 200 leti verne Slovenke na grobih svojih soprogov tažno bridke solze točile. Gotovo je, da so se takrat mrliči tudi okoli kapele sv. Bolfanka pokapali. Ko je kuga nehala razsajati, stavili so ljudje v spomin pokojnikov na mestih, kder so bili pokopani, križe in podobe raznih svetnikov, a pri nas bila je na mestu sv. Bolfanku posvečene kapele istemu svetniku posvečena cerkev sezidana. Glavni povod temu pobožnemu delu dal je tedanji župnik pri sv. Miklavži, Matija Mihal Sager, a okoličani žrtvovali so za ta hvalevredni Bogu dopadljivi namen dragovoljno po mogočnosti peneze, zidni in apneni kamen, katerega je bilo in še ga je tukaj obilo, tudi les, katerega smo imeli mnogo. Takrat namreč niso bile naše šume, kakor žalibog v sedanjem stoletju, ko se skoro preveč apnari, na silno škodo svojih lastnikov vse prerejene, da celo prazne! Tudi delati pomagali so tedanji prebivalci pri tej cerkvi. Da gospodrske imajoče tukaj vinograde z denarnimi prineski za zidanje te cerkve za prostimi kmeti niso zaostajale, to je živa istina. Naša sedanja cerkev bila je l. 1683. početa in v teku petih let t. j. l. 1688 dogotovljena. Ona je skoro sedaj isto takova, kakoršna je bila iz početka. Prednji del (presbiterij) je na četiri ogle z ednakimi stranmi; zadnji del (ladija) je tudi na četiri ogle, ali podolgovat. Leta 1750 dal je Matija Fortunat Tobinger (bolje Dobingar) na tej cerkvi steni predreti in na vsaki strani eno kapelico prizidati. Kapelica na desni (epistolski) strani posvečena je bila sv. Lovrencu mučeniku, a ona na levi (evangeljski) sv. Janezu krstitelju. To spremembo na cerkvi dali so narediti na lastne stroške stanovniki iz občin Gomila, Kog, Jastrebeci, Lačaves in Vitan; občina Vodranci bila je takrat pridružena fari sv. Duha v sosednem Središči. Leta 1811. hoteli ste se ti kapeli porušiti; radi tega nji je dal tedanji kurat Andraž Žigert odstraniti; govori še se sedaj, da se je to zgodilo za tega voljo, ker so nekateri možaki ob času božje službe pod eno teh kapel tabak kadili. To našim prednamcem ni jako na čast! Takrat se je tudi presbiterij te cerkve za kakih 7 metrov dal proti solnčnemu izhodu podaljšati. Ta cerkev ima četiri altarje, vsi so leseni in l. 1750 narejeni. Kdo jih je naredil in malal ni znano. Sedaj so vsi ponovljeni. Dne 15. sušca 1783, tedaj malo da ni polnih sto let potem, kar se je začela ta cerkev zidati, sešla se je pri sv. Miklavži v ljutomerskih gorica komisija, katera je bila zbog tega potrebna, da bi se pri cerkvi sv. Bolfanka, podružnici sv. Miklavža,

naredila nova kuracija. Potrebna bila je zbog teh le uzrokov:

1) Ker ljudstvo iz te podružnice zbog velike vode, katera velikokrat doline poplavi, po zimi zbog velikega snega, slabih potov prek bregov k farni cerkvi težko, ali na nikakošen način nemore prihajati. 2) Ker so občine v tej podružnici več nego celo in četrt ure od sedanje farne cerkve oddaljene. 3) Ker je v teh občinah toliko duš, da jih število lastno kuracijo zahteva. 4) Ker je tukaj poleg cerkve vže tudi hiša narejena. Vasi in hiše, katere se imajo tej kuraciji pridružiti: Kog 73 hiš 269 duš, Vitan 24 hiš 133 duš, Lačaves 33 hiš 124 duš, Jastrebeci 30 hiš 129 duš, Gomila 34 hiš 122 duš, Vodranci od fare sv. Duha v Središči 19 hiš 107 duš. Vkup 213 hiš 884 duš. Pri tej komisiji bili so podpisani gospodje: Christoph Freiherr von Schwitzen m. p. Kreiscommissar, Johann Nep. Reitz m. p. Oberpfarrer, Deutschordenspriester, Ordinariats-Commissär, Bartholomaeus Roiko m. p. Pfarrer zu St. Nikolaus, Lorenz Grietz m. p. Pfarrer zu Polsterau, Josef Leitner m. p. Verwalter zu Grosssonntag, Anton Reuter m. p. Verwalter zu Friedau, Franz Herzog m. p. Administrator der Gült Liboinberg.

Tako so podpisani ti gospodje v dekanijem arhivu pri Veliki Nedelji. Zapisnik te komisije bil je meseca septembra l. 1785 pregledan. Kdo ga je pregledoval, nevem, ker ne najdem nikder zapisano, vendar moralo je biti vže takrat odločeno, da je tukaj kuracija potrebna, ker se je število hiš in duš vže za nekoliko pomnožilo, kakor iz iz sledečega videti. Vasi: Lačaves 33 hiš 111 duš, Vitan 24 hiš 144 duš, Kog 74 hiš 272 duš, Jastrebeci 30 hiš 156 duš, Gomila 45 hiš 202 duš, Vodranci 19 hiš 111 duš. Vkup 225 hiš 996 duš. V teku dveh let pomnožilo se je tedaj število hiš za 12, a število duš za 112.

Smešničar 33. Bil je gospodar, ki je imel lepo tele. Bal se je, da mu ga kdo ne ukradne. Hodi ga po noči s hlapcem stražit. Gospodar čaka pri vratih hlapec pa za dvermi drema. Tat res pride, gospodar ga prime za nogo klicajè hlapca na pomoč. Ali tat se zmuzne in pusti eden škorenj v rokah gospodarjevih. Sedaj pritisne hlapec pa v temi namesto tata zgrabi gospodarja za vrat tako močno, da je komaj besedice iz sebe spravil: joj mene, pusti me, jaz sem. Med tem mahne tat, a gospodar reče nevoljen hlapcu: jutre pa pojdeva po dnevi tatù čakati, da bodeva videla, kam bo kateri prejel. Simon Lorgar.

Razne stvari.

(Volitev v mestni skupini mariborski) v državni zbor dela nemškimi „fortschrittlerjem“ močnih preglastic, ker so zvedeli, da bi utegnil minister gosp. Konrad kandidirati, podpiran od Slovencev, konservativcev in vlade. Takoj so pisali v Gradec po